

Miljöavdelningen informerar

Februari 2017

Till dig som ska ta bort färg från din båt

Båtbottenfärger kan innebära utsläpp av giftiga ämnen till kustnära vatten där det finns känsliga vattenlevande organismer. På båtar i Mälaren får endast alternativa metoder eller biocidfria färger användas. Du behöver därför sanera din båt om du har målat den med biocidfärg. Här är några råd när du ska ta bort färg från din båt.

Var försiktig när du målar eller tar bort färg

Båtbottenfärger kan vara farliga för din hälsa och för miljön genom att de innehåller ämnen som metaller, organiska lösningsmedel och allergiframkallande ämnen. När du slipar och skrapar av färg från din båt bör du därför använda täckande klädsel, handskar och munskydd för att skydda den egna hälsan från slipdamm. Marken behöver också skyddas eftersom föroreningar som hamnar på marken inte alltid stannar där, utan kan spridas till vattenmiljön. Samla därför upp färgresterna som slipas av din båt genom att täcka marken under båten med t.ex. en presenning. Du kan också använda dig av slipmaskin med uppsamlingsbehållare. Slipdamm och färgrester är farligt avfall och ska samlas upp och lämnas till närmaste miljöstation, helst tillsammans med förpackningen. Vid ev. blästring är det viktigt att ett seriöst företag anlitas som tar hand om avfallet på ett korrekt sätt.

Alternativa sätt att slippa påväxt

Det finns flera alternativ till att använda båtbottenfärg för att slippa påväxt. Till exempel båtlyft, skrubba för hand, borsttvätt i vattnet (automatisk eller för hand), skrovdug m.m. Dessa metoder rekommenderas eftersom det idag inte finns några färger utan miljö- och hälsorisker.

Båtbottenfärg

Den enskilt största och mest allvarliga miljörisken kopplad till fritidsbåtsverksamhet är läckage av metaller och andra miljögifter från båtbottenfärger till mark, vatten och bottensediment. Många båtbottenfärger innehåller bekämpningsmedel (biocider) för att motverka påväxt av havstulpaner, musslor och alger på skrovet. Dessa ämnen är i många fall skadliga för vattenlevande organismer och för människor, och alltså inte bara för de organismer man vill bekämpa. De negativa

effekterna kan uppstå långt efter exponeringen, som utveckling av cancer och hormonell påverkan.

Bekämpningsmedel granskas av kemikalieinspektionen. Det innebär att kemikalieinspektionen gör en bedömning av vilka biocid innehållande båtbottenfärger som ska godkännas för försäljning. Färger godkända för användning på Västkusten får inte användas i Östersjön eftersom miljön här är extra känslig. Har du din båt i Mälaren, en annan insjö eller i Bottenviken? Då är inga biocid innehållande båtbottenfärger tillåtna, eftersom färger med bekämpningsmedel bara får användas i salt- och bräckvattenmiljöer. Att kemikalieinspektionen godkänt en färg betyder alltså att den INTE får användas i sötvatten.

Information om var en godkänd färg får användas ska framgå av den etikett som finns på färgburken eller genom information från försäljningsstället. I Mälaren får alltså endast färger som inte kräver godkännande användas (biocidfria färger). Sådana färger är vanligen märkta med exempelvis texten "för insjöar".

Båtoppläggningsplatser för fritidsbåtar

Flertalet undersökningar, både nationellt och lokalt, har visat att båtoppläggningsplatser för fritidsbåtar och dess omgivningar är starkt förorenade av ämnen kopplade till båtverksamhet. Det rör sig om höga halter av bland annat koppar, zink, TBT och PAH i både mark, vatten och sediment. Även undersökningar av biocidfärg på båtskrov, med hjälp av en så kallad XRF, visar på förekomst av förbjuden färg (TBT samt koppar, zink och bly på båtar i båtklubbar vid sötvatten).

Det är i samband med behandling, underhåll och sjösättning av nymålade båtar som de största utsläppen sker. En nymålade båt släpper färg i samband med sjösättningen. Marken förorenas vid behandling och underhåll av båtar, vilket på sikt